

10/05/2016

BR. 428

BILTEN

NEDELJA U SVETU ENERGETIKE

INVESTITOR

Nedostaje 200 milijardi evra za evropsko energetsko tržište

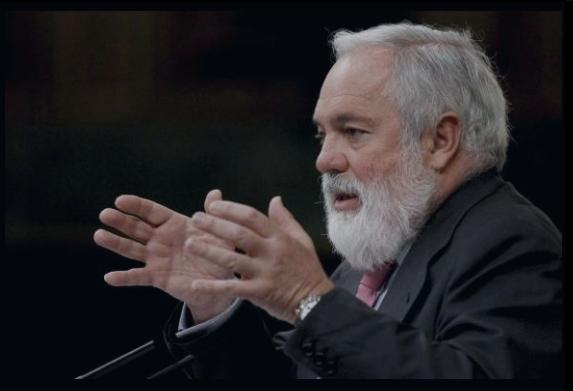
Regulatorna rampa 28 milijardi dolara vrednom spajanju naftnih svetskih servisera

Evro-poslanici: Više besplatnih dozvola za emisije – ili industrije beže iz Evrope

Arijas Kanjete: Nedostaje 200 milijardi evra za objedinjavanje energetskih tržišta

BRISEL - Evropski komesar za energiju i klimatsku politiku, Migel Arijas Kanjete, rekao je da je tzv. Junkerov plan ublažio očekivani pad investicija u sektore energije i zaštite prirode. U govoru na jednom skupu u Madridu, 28. aprila, Arijas je naveo da je u odnosu na 2007. godinu u međuvremenu zabeleženo smanjenje investicija u ove sektore od 15 odsto.

Od toga, 75 odsto smanjenja odnosilo se na investicije u Francuskoj, Grčkoj, Italiji, Španiji i Velikoj Britaniji. Komesar je napomenuo, međutim, da se pomenute investicije ne mogu zadovoljiti samo javnim sredstvima. Arijas Kanjete je naglasio da je u tom smislu već zaključeno 165 dogovora sa bankama širom EU, sa ciljem obezbeđenja podrške za 135.000 kompanija, čime se stvara „investicioni šalter za projekte u 25 zemalja članica“. Komesar Arijas je međutim dodao da je evropskom energetskom tržištu potrebno 200 milijardi evra dodatnih investicija koje još nisu obezbeđene a sa ciljem integracije „veoma iscepkanih tržišta“, posebno u oblasti obnovljive energije. *EurActiv*

Vodeća snaga u evro parlamentu traži labavljenje EU ETS šeme

STRASBUR - Najveća politička grupa u Evropskom parlamentu, Evropska narodna partija (EPP) saopštila je prošle srede da želi da se udeo slobodnih dozvola za emisije ugljendioksida za industriju u Evropskoj uniji poveća za više od 43 odsto posle 2020., koliko je predložila Evropska komisija. U skladu sa postojećom fazom evropske Šeme trgovanja dozvolama za emisije (ETS) ugljendioksida, koja važi za period između 2013. i 2020. godine, najveći deo dozvola biće prodатe putem vladinih aukcija, dok će gro preostalih biti slobodno podeljena najvećim industrijskim potrošačima energije. Predlog reforme ovog sistema za posle 2020., koji je podnela Evropska komisija, predviđa naime, fiksiranje udela za raspodelu preko akcija na 57 odsto ukupnih dozvola, što znači da bi maksimalno 43 odsto otišlo slobodno industriji. Poslanici i EPP traže da se ovaj drugi deo poveća, s tim da se ukupan plafon ne bi menjao, što bi ograničilo uticaj tog rešenja na trgovinu dozvolama, piše *Reuters*. Agencija dodaje da se radi o multimiliarderskom ustupku fabrikama i elektranama od dodavanja novih nameta njihovim troškovima poslovanja, što bi moglo da ih primora na preseljenje poslova van Evrope. EPP poslanici priznaju da bi njihov predlog mogao naići na otpor zemalja članica koje žele da sačuvaju prihode nastale iz aukcijskih prodaja dozvola za emisije CO2.

Nemačka za uspostavljanje donje cene dozvole za emisije CO2

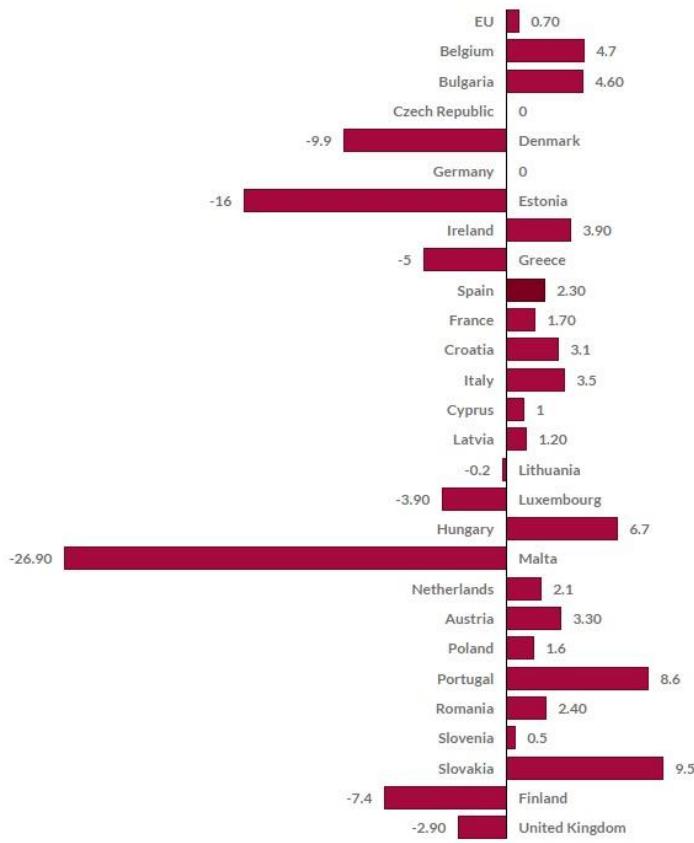
BERLIN - Vlada Nemačke zagovara tržište dozvolama za emisije ugljendioksida koje bi predvidelo uspostavljanje „minimalne cene dozvole u Evropi, na nivou koji bi stvorio dovoljno jak cenovni signal“, stoji u jednom nacrtu dokumenta o energetskoj i klimatskoj politici te zemlje do 2050, u koji je *Bloomberg* imao uvid. Nemački predlog prati inicijativu koju je nedelju dana ranije objavio francuski predsednik Fransoa Oland za uspostavljanje „koridora cene ugljendioksida“ koji bi povećao cenu zagađivanja i podstakao investicije u čiste energetske tehnologije. Evropski resorni komesar, Migel Arijas Kanjete, je međutim nastupio u aprilu protiv uspostavljanja donje cene dozvola za emisije, braneći postojeće rešenje u Sistemu trgovine emisijama, koje ne predviđa ni donju, niti gornju cenu dozvole.

Rastu emisije CO₂ iz evropskog energetskog sektora!

BRISEL - Evropska javnost zbumjena je podatkom da su emisije ugljendioksida iz energetskog sektora u Evropskoj uniji uvećane lane za 0,7 odsto u odnosu na 2014., što dovodi u pitanje reputaciju lidera borbe za klimatsku politiku i investicije u čistu energiju koje godinama uživa ovaj blok zemalja. Prema zvaničnim podacima objavljenim 3. maja, ovaj rast ukupnih emisija CO₂ iz sagorevanja fosilnih goriva pripisuje se prvenstveno jednom broju zemalja uključujući Slovačku i

Promena u emisijama CO₂, 2015/2014

Promena u 2015/2014   Udeo u ukupnim emisijama u EU u 2015

Source: [Eurostat Embed](#)

Odobrena italijanska šema podsticanja OIE

BRISEL - Evropska komisija objavila je da je posle ispitivanja utvrdila da je italijanska šema podsticaja proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora energije u skladu sa pravilima o dozvoljenoj državnoj pomoći privredi. Šema će obezbediti podsticaje za sve oblike tehnologija obnovljive energije, izuzev solarnih sistema, gde su troškovi proizvodnje već smanjeni do mere da je ovaj sektor konkurentan konvencionalnim hidro i termo generacionim kapacitetima.

Prema pravilima Evropske unije iz 2014., države članice mogu da odobre državnu pomoć ukoliko pomoću nje omogućavaju ispunjenje energetskih i klimatskih ciljeva, ali uz najmanje moguće prebacivanje tereta tih subvencija na poreske obveznike i bez da se neopravdano remeti konkurenca na tržištu, prenosi **Reuters**.

Portugaliji - u kojima je ispuštanje ovih gasova sa efektima formiranja staklene bašte iznad planete poraslo tokom 2015. za 9,5, odnosno 8,6 odsto. Ukupno posmatrano, u osam EU zemalja članica emisije CO₂ vezane za energiju su smanjene za 2,9 odsto, dok je u čak 17 zabeležen rast, u dve (Nemačka i Češka) nije bilo promena. Cilj EU je da smanji emisiju gasova staklene bašte za 40% do 2030., u poređenju za nivoom iz 1990. Prema podacima zaključno sa 2015., ukupno smanjenje u ovom ključnom segmentu klimatske politike iznosi 23 odsto. Portal **businessGreen**, navodi da blagi rast emisija u 2015. dolazi posle izveštaja iz ove godine koji sugerisu da su ulaganja u obnovljive izvore energije u Evropi opala prošle godine, iako su istovremeno u svetu dostigla rekordne nivo.

Izveštaj CESEC Energetske zajednice o integraciji tržišta prirodnog gasa

BEČ - Sekretarijat Energetske zajednice (EnZ) objavio je 2. maja svoj treći monitoring izveštaj o implementaciji Memoranduma o razumevanju Akcionog plana u okviru CESEC inicijative Gasnog povezivanja zemalja Centralne i Jugoistočne Evrope.

The screenshot shows the Energy Community website's navigation bar with links for Home, Sitemap, Disclaimer, Contact, Forum, About Us, Members, Areas of Work, Meetings, Events, Documents, News, and Secretariat. The 'Areas of Work' section is currently selected, leading to the 'Central - South Eastern Europe Gas Connectivity' page. On the left, there is a sidebar with links for Obligations, Implementation, Instruments, and Enforcement. The main content area features a map of Central and South-Eastern Europe with gas pipeline networks. A specific project, the 'Interconnector Bulgaria - Serbia', is highlighted with a red box. To the right, a box contains the following text:

Javna rasprava o prioritetnim energetskim projektima unutar Energetske zajednice

BEČ - Sekretarijat Energetske zajednice (EnZ) otvorio je 2. maja Javnu raspravu za izbor prioritrenih infrastrukturnih projekata u skladu sa EU Regulativom 347/2013, prilagođenu za područje zemalja članica EnZ. Cilj konsultacije, koja traje do 2. juna ove godine, je da prikupi gledanja, odnosno stavove o projektima koji su podneti tokom otvorenog poziva od strane njihovih promotorova, kao potencijalni prioritetni infrastrukturni projekti u skladu sa tzv. TEN-E Regulativom (koju je Ministarski savet EnZ usvojio prošle godine), stoji u informaciji objavljenoj na [portalu EnZ](#). Pored javne konsultacije, promotori projekata su pozvani da pdonesu dodatne/nove predloge, u skladu sa istim pravilima i kriterijumima koji su važili u vreme inicijalnog poziva.

Dvomesečni izveštaj ukazuje na napredak u sprovođenju konkretnog zakonodavstva i drugih mera vezanih za integraciju tržišta, potrebnih za realizaciju ciljeva CESEC. Izuzev određenih nedostataka, poput još nerealizovanog usvajanja Trećeg energetskog paketa u Moldaviji i Makedoniji, i funkcionalnog razdvajanja operatera gasovodnog sistema u Srbiji, kao i ostvarenja pune nezavisnosti regulatora energetskog tržišta, izveštaj pokazuje da je implementacija većine akcionih tačaka u toku, stoji u informaciji objavljenoj ovim povodom na [portalu Sekretarijata EnZ](#). Ipak, Sekretarijat navodi „da je potrebno naglasiti da je ova ocena većinom posledica činjenice da krajnji rokovi za implementaciju (dogovorenih akcionih mera) još nisu istekli, a manje konkretnog napretka ostvarenog u posmatranom periodu“.

SARAJEVO - Hrvatska je zainteresovana da učestvuje u proširenju mađarske nuklearne elektrane Paks, kazao je u Sarajevu hrvatski ministar preduzetništva i obrta Darko Horvat. Reč je o projektu gradnje dva nova reaktora snage 1.200 MW i obnovi dva postojeća bloka, koje bi trebalo da gradi ruski Rosatom. "Hrvatska je zainteresovana za projekat i istražuje optimalan poslovni model kako bi zadovoljila svoju potrebu za električnom energijom.

Razmatramo hoće li to (učešće Hrvatske) biti putem finansiranja, ili na neki drugi način. Još nismo odlučili", kazao je Horvat na poslovnoj konferenciji. Vrednost mađarskog projekta iznosi 10 milijardi evra, za koje je Mađarska dobila kredit od Rusije. Regulatorna tela Evropske komisije na kraju prošle godine su započela proceduru protiv Mađarske zbog sumnji da se načinom finansiranja ovog projekta krše EU pravila o tržišnoj konkurenciji, ali je iz Mađarske poručeno da nastavlja s planom izgradnje nuklearke,javlja **Reuters**.

Regulatorna rampa mega spajanju naftnih svetskih servisera

BRISEL - Američke servisne naftne kompanije, Halliburton i Baker Hughes saopštile su 1. maja da odustaju od 28 milijardi dolara vrednog spajanja, posle za njih neisplativih prepreka nametnutih od strane tržišnih regulatora Evropske unije i SAD. Spajanje bi objedinilo poslove i tržište druge i treće po veličini u svetu naftne servisne kompanije, što je izazvalo strahovanja regulatora da bi izazvalo monopolizaciju i dovelo do rasta cena ovih usluga. **Reuters** navodi da je ovo poslednji primer neuspelog pokušaja mega spajanja zbog antimonopolskih prepreka. Evropska komesarka za konkureniju Margret Vestager „pozdravila“ je 2. maja saopštenje kompanija o odustajanju od spajanja izjavom da su poslovi istraživanja i proizvodnje nafte i gasa ključni za obezbeđenje konkurenčnih cena energije za potrošače i kompanije širom EU. Ovaj posao izazvao je zabrinutost kod veoma velikog broja učesnika na tržištu vezanih za poslove u oblasti istraživanja i proizvodnje nafte i gasa, pa je Evropska komisija morala da postupa na način da odgovori na ta strahovanja, dodala je ona.

Evro-američki energetski savet: Nesloga oko gasne strategije za Evropu

VAŠINGTON - Energetski savet Evropske unije i SAD, održan prošle srede u Vašingtonu, ukazao je na značaj tzv. Južnog gasovodnog koridora za energetski sistem regiona srednje i južne Evrope, a u tom sklopu i važnost gasovodnog interkonektora Bugarska-Grčka, koji je planiran da se izgradi do 2018. Uočljivo je da u zajedničkom saopštenju sa sastanka kojim su predsedavali šefovi diplomatija dva partnera, Džon Keri i Federika Mogerini, nije direktno pomenut - za SAD i za srednje i istočno evropske članice EU - sporan projekat gradnje druge cevi gasovoda Severni tok, koji bi mogao da preseče snabdevanje tih delova Evrope ruskim gasom preko Ukrajine. Naknadno je specijalni američki izaslanik za energiju Amos Hočstajn (foto desno) na brifingu za novinare kritikovao ovaj projekat koji nose Gasprom i nekoliko najvećih evropskih energetskih kompanija, prvenstveno Nemačke. On je osporio argumentaciju konzorcijuma tih kompanija da je projekat Severni tok 2

zasnovan na komercijalnoj, a ne političkoj logici. Prema Hočstajnu, komercijalne logike nema, pošto je „besmisleno da Evropa uđevostručuje kapacitete ovog gasovoda koji nije dostupan novim tržištima“. Američki izaslanik, posebno angažovan u promovisanju izgradnje alternativnih pravaca snabdevanja Evrope gasom ne-ruskog porekla sa juga i jugoistoka, smatra da postoje „ogromne količine gasa koji će u narednih pet godina da stigne na evropsko tržište iz Australije i SAD“. On je za bugarski list **Novinite** kasnije precizirao da bi pristupni kapaciteti za utečnjeni prirodnji gas za region jugoistočne Evrope trebalo da budu planirani LNG terminali u Grčkoj i Hrvatskoj. Uočljivo je, međutim, da u saopštenju sa sastanka evro-američkog Energetskog saveta stoji napomena da bi ovi LNG terminali trebalo da budu izgrađeni „ako postoji potražnja“. **Mediji** ovo dovode u vezu sa činjenicom da ni jedan od tih projekata za sada ne može da sklopi finansijsku konstrukciju, odnosno pronađe investitore spremne da ulože sredstva u izgradnju terminala koji treba da budu konkurenca, trenutno sve jeftinijem snabdevanju Evrope kako ruskim, tako i norveškim prirodnim gasom.

Hrvatska ima partnera za prepovoljni LNG projekat?

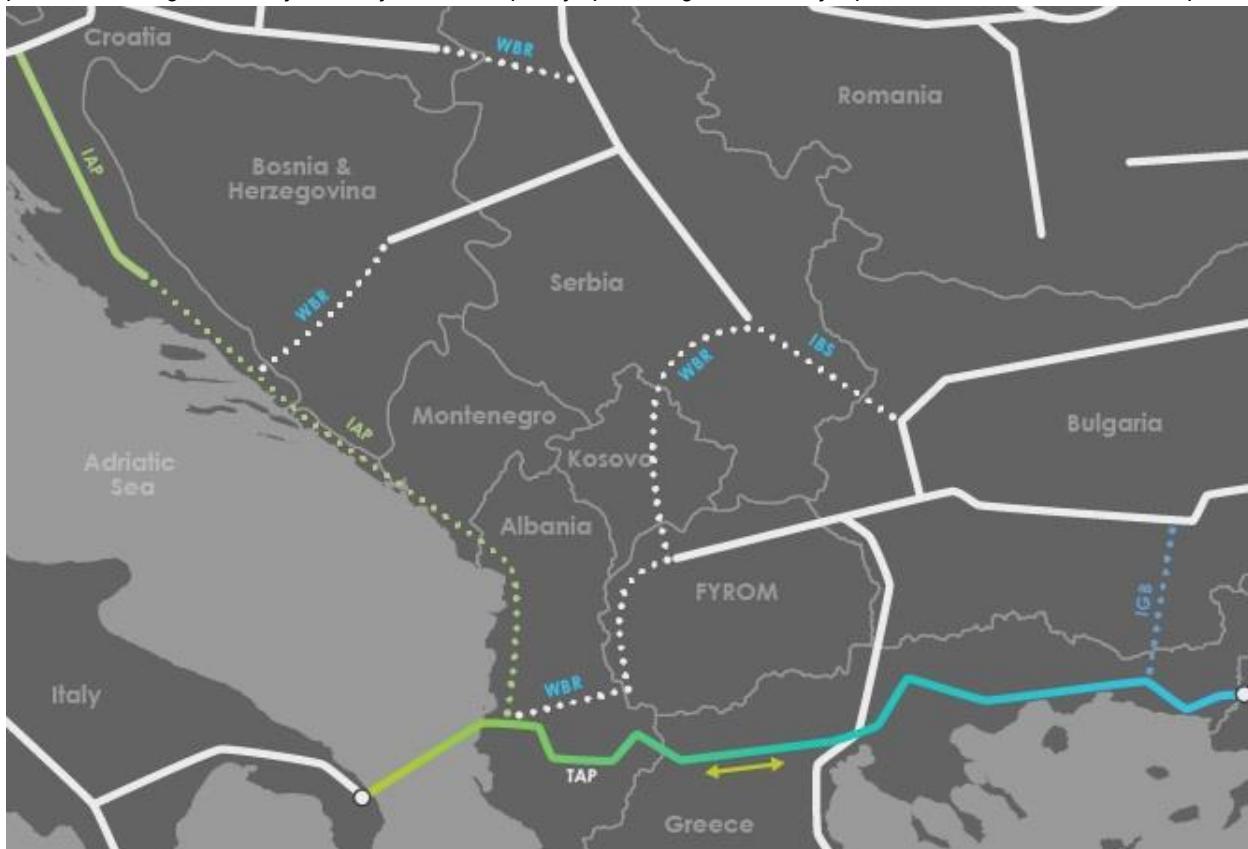
ZAGREB - Nova vlada Hrvatske se zbog toga odlučila i za izgradnju upola jeftinijeg, plutajućeg, umesto kopnenog terminala za LNG. **Novi list** piše da oko ovog projekta, koji bi mogao biti dovršen do 2018.

godine, firma LNG Hrvatska pregovara sa tri evropska konzorcijuma. Zagreb je ovo rešenje ponudio u dogovoru sa SAD, a plutajući terminal bio bi kapaciteta četiri do šest milijardi kubika gase godišnje.

Zajedničko operativno telo za Jonsko-jadranski gasovod

PODGORICA - Crna Gora, Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Albanija dogovorile su se u petak, 6. maja da formiraju zajedničko operativno telo za realizaciju planiranog Jonsko-jadranskog gasovoda (IAP), saopšteno je iz ministarstva privrede u Podgorici. IAP je zamišljen da transportuje prirodnji gas iz Albanije, preko Crne Gore i Bosne do Splita u

Hrvatskoj. U Albaniji bi se ovaj dvosmerni gasovod dužine 516 kilometara i kapaciteta od pet milijardi kubika godišnje nadovezao na Trans-jadranski gasovod koji bi trebalo da transportuje godišnje 10 milijardi kubnih metara azerbejdžanskog gasa u Evropu. [SeeNews](#)

Evropska komisija tužila Poljsku zbog škriljnog gasa

BRISEL - Evropska komisija objavila je da je tužila Poljsku Sudu pravde Evropske unije zbog neispunjavanja zahteva vezanih za zaštitu prirode u poslovima proizvodnje prirodnog gasa na velikim dubinama, uključujući one vezane za kontroverzne poslove hidrauličnog drobljenja naslaga gasnih škriljaca. Iz EK je navedeno da Poljski zakoni dozvoljavaju bušenja do dubine od 5.000 metara bez prethodnog ispitivanja mogućih posledica po prirodnu okolinu. Shodno EU zakonodavstvu, pre odobravanja ovih poslova, investitori moraju da izrade studije njihovog potencijalnog uticaja na zagađenje vode i površine zemlje, kao i da li postoje rizici od ekoloških nesreća. Iz Komisije se dodaje da je po istim osnovana pre dva meseca pokrenut slučaj protiv Austrije. [Natural Gas Europe](#)

